

27.9.2024

YRITTÄJYYDEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 5/2024

Aika: Keskiyö 11.9.2024 kello 14.00 – 16.00

Paikka: *Hybridikokous*

- läsnäosallistuminen: Eteläesplanadi 4, Helsinki Sali 4
- etäosallistuminen: Teams

Osallistujat:

Alivaltiosihteeri Petri Peltonen, työ- ja elinkeinoministeriö (puheenjohtaja), läsnä
Aluejohtaja Anna Karppinen, Finnvera Oyj, läsnä
Kaupunginjohtaja Mika Ingi, Liedon kaupunki, läsnä
Toimitusjohtaja Leena Perämäki, Into Seinäjoki Oy, läsnä
Toimitusjohtaja Anne Kangas, Hoitokoti Päiväkumpu Oy, läsnä
Hallituksen puheenjohtaja Petri Salminen, Suomen Yrittäjät, etänä
Hallituksen jäsen Anne Niemi, Suomen Yrittäjät, läsnä
Toimitusjohtaja Ismo Nurmi, Siivousliike Uuspalvelu Oy, läsnä
Toimitusjohtaja Tomi Lantto, Katri Antell Oy, läsnä
Luova johtaja Anne Paso, Lovi Oy, etänä
Toimitusjohtaja Toni Pokela, Pokela Oy Iso Omena, etänä
Toimitusjohtaja Eeva Kovanen, Kovanen Capital Oy, etänä
Toimitusjohtaja Sami Ensio, Innofactor Oyj, etänä
Erikoistutkija Tommi Pulkkinen, Turun yliopisto, etänä (Jarna Heinosen tilalla)
Johtaja Matti Muhos, Oulun Yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti, läsnä
Johtaja Petri Keränen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, etänä
Startup and Network Manager Anne Turula, Business Finland, etänä (Marjo Ilmarin tilalla), etänä
Johtaja Paula Miettinen, Helsingin kaupunki, etänä
Ylijohtaja Petri Lempinen, OKM, etänä
Lainsäädäntöneuvos Ilkka Harju, valtiovarainministeriö, läsnä
Erityisasiantuntija Kari Alanko, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri), etänä
Johtava asiantuntija Anne Pesola, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri), läsnä klo 15.45 asti
Neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri), läsnä

Osallistui erikseen kutsuttuna:

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen, läsnä klo 14.15 – 15.00
Erityisavustaja Minna Kurki, läsnä klo 14.15 – 15.00
Johtava asiantuntija Tanja Ståhlberg, työ- ja elinkeinoministeriö, etänä
Neuvotteleva virkamies Jaana Valkokallio, työ- ja elinkeinoministeriö, etänä
Viestintäasiantuntija Mikko Myller, työ- ja elinkeinoministeriö, etänä

1. Kokouksen avaaminen ja osallistujien toteaminen

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Petri Peltonen avasi neuvottelukunnan kokouksen kello 14.00. Puheenjohtaja totesi, että läsnäosallistujat listataan paikanpäällä ja etäosallistujat osallistujat poimitaan Teams:ta.

2. Asialistan hyväksyminen työjärjestykseksi

Hyväksyttiin asialista kokouksen työjärjestykseksi.

3. Edellisten kokousten 2/2024, 3/2024 ja 4/2024 muistioiden hyväksyminen

Muistiot 2/2024, 3/2024 ja 4/2024 hyväksyttiin sellaisenaan.

4. Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä

Työ- ja elinkeinoministeriön Natalia Härkin kertoi alustuksensa alussa, että neuvottelukunnan 22.8. kokouksessa käsiteltiin periaatepäätöksen luonnos, jota jatkoyöstettiin myös neuvottelukunnan kokouspalaute huomioiden. Periaatepäätös annettiin valtioneuvoston yleisistunnossa 5.9.2024 Yrittäjän päivänä. Tarkoituksena olisi julkaista periaatepäätös valtioneuvoston julkaisusarjassa, asia työstössä. Seuraavana työvaiheena on periaatepäätöksen seuranta.

5. Kunta- ja alueministerin ajankohtaiskatsaus

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen totesi, että Yrittäjyyden periaatepäätös on hyvä ohjaava asiakirja ja kiitti neuvottelukuntaa työn ohjausryhmänä toimimisesta. Ministeri Ikonen kertoi, että aluehallintouudistus sekä TE-palvelut 2024 –uudistus ovat meneillään. Aluehallintouudistuksen tavoitteena on sujuvoittaa palveluiden kohtaamista asiakkaiden kanssa, yhdistämällä lupa- ja valvontatehtäviä yhteen virastoon. Luvituksessa tavoitteena on yhden luukun – periaate. Uudistus astuu voimaan vuoden 2026 alusta. Elinvoimakeskus – uudistuksessa ELY-keskusten palvelut kootaan kymmeneen elinvoimakeskukseen, joiden yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaa TEM. TE-palvelut 2024 –uudistus siirtää työllisyyspalvelut kuntapohjaisille työllisyysalueille, mikä tukee alueiden elinvoimaa. Uudistuksen tavoitteena vaikuttavuus, kohtaaminen ja kehittäminen.

Ministeri Ikonen kertoi, että myös vahva kaupunkipolitiikka ja yhteistyö eri kaupunkien kanssa on tärkeää elinvoiman kehittämiseksi. Kaupungit ovat alustoja, jotka mahdollistavat referenssien syntyminen eli kaupunki on yritysten kumppani ja mahdollistaja. Lisäksi kuntapuolella uudistetaan valtionosuusjärjestelmän rahoitusmallia eli ratkotaan hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamaa epätasa-arvoa kuntien kesken. Kuntien keskeiset tehtävät ovat kasvatus- ja koulutus, elinvoimatehtävät sekä kaavoitus- ja infratehtävät. Näiden hoitamiseen tulisi olla riittävät resurssit eri puolilla Suomea. Hyvinvointialueiden puolella pyritään hyödyntämään yritys kenttää mahdollisimman paljon.

Neuvottelukunnasta Keskuskauppakamarin edustajana K-Citymarket Espoo Ison Omenan toimitusjohtaja Toni Pokela ja Suomen Yrittäjien edustajana puheenjohtaja Petri Salminen ja hallituksen jäsen Anne Niemi toivat neuvottelukunnan terveiset ministeri Ikoselle.

Toni Pokela korosti alustuksessaan byrokratian purkamista ja kilpailun lisäämistä. Keskuskauppakamari pitää normien purku –hanketta positiivisena, koska nyt byrokratian jatkuva lisääntyminen työllistää yrittäjiä valtavasti. Myös lupa-asioiden keskittäminen yhteen virastoon on hyvä asia. Samalla tulisi huomioida käsittelyajat ja päätösten saamisen aikataulut. Tieto, milloin lupapäätös saadaan, on yrittäjille erittäin tärkeä. Pokela totesi, että yritykset haluavat myös vuoropuhelua viranomaisten kanssa ja ratkaisuja lainsäädännön soveltamiseen.

Lisäksi Pokela nosti esiin, että yrittäjien huomioiminen julkisissa hankinnoissa on tärkeää. Monopolioiden purkamisen aloitus on otettu ilolla vastaan.

Petri Salminen toi esille kunnallisten ns. inhouse-yhtiöiden roolin ja hankintalain rakenteiden kehittämisen tarvetta. Anne Niemi painotti elinvoimakuntien osalta, että yritykset voivat olla kunnan ja hyvinvointialueiden kumppaneita palvelujen tuottajina. Julkiset hankinnat ovat tärkeitä paikalliselle sekä maakunnalliselle elinvoimalle. Hän toi esille in house -yritysten haitallisuutta vapaalle kilpailulle, yrittäjyydelle ja kansantaloudelle. Niemi korosti kunnissa lasten ja nuorten yrittäjyyskasvatuksen tärkeyttä ja kuntien osaamisen vahvistamista maahanmuuttajien yrittäjyydessä. Yritysvaikutusten arviointi on tulevaisuudessa keskeisempi työkalu kunnissa. Omistajanvaihdokset ovat kuntien kohtalon kysymys. Työllisyysalueista Niemi kiinnitti huomiota siihen, että työllisyys syntyy ainoastaan elinvoiman ja kilpailuedun kautta ja että työvoimapolitiikka on osa elinkeinopolitiikkaa. Aluehallinnon osalta Niemi totesi, että yrittäjät pitävät uudistusta hyvä, mutta rakenteellisen uudistuksen myötä on toteutettava hallitusohjelman mukaiset toiminnalliset uudistukset.

Niemi nosti esiin myös hyvinvointialueiden haasteita sekä esitti haasteiden ratkaisemiseen yrittäjien ratkaisuehdotuksia. Aluehallinnon uudistus ei saa johtaa liian suurten kokonaisuuksien ja epätarkoituksen mukaisten palvelukokonaisuuksien syntyemiseen. Asiakas on pysyttävä keskiössä. Keskeisiä asioita ovat julkisen palvelutuotannon kustannusten avaaminen ja vertailukelpoiseksi tekeminen yksityisen palvelutuotannon kanssa sekä monituottajuusmallin käyttöönotto.

6. Julkiset yrityspalvelut ja niiden kehittämistarpeet osana hallitusohjelmaa

Jaana Valkokallio esitteli vuonna 2026 toimintansa aloittavien elinvoimakeskusten TEM:n hallinnonalan yrityspalveluja, jotka perustuvat nykyisten ELY-keskusten palveluihin. TEM:n aluehallinnon yrityspalvelut ovat osa koko konsernin palvelukokonaisuutta kohdistuen erityisesti pienempiin yrityksiin ja kansainvälistymispolun alkuvaiheeseen. Elinvoimakeskusuudistuksen tavoitteena on koota ELY-keskusten tehtäviä nykyistä vahvemmille alueille.

Tanja Ståhlberg alusti TE-palvelut 2024 -uudistuksesta, jossa TE-toimistot lakkautetaan ja kunnille ja työllisyysalueille siirtyy järjestämisvastuu pääosasta TE-toimiston vastuulla olevista henkilöasiakas-, työnantaja- ja yrityspalveluista vuoden 2025 alusta alkaen. Uudistuksen tavoitteena on, että työllistyminen tehostuu, kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla. Myös kohtaanto-ongelman ratkaisu on uudistuksen keskiössä yritysten kasvun turvaamiseksi. Kuntien ja alueiden paikallistuntemuksen ansiosta työn ja tekijöiden kohtaaminen tehostuu. Jatkossa valtio vastaa työvoimapolitiikan järjestelmästä ja sen toimivuudesta valtakunnan tasolla. Työ- ja elinkeinoministeriölle kuuluvat yleinen ohjaus ja kehittäminen.

Leenä Perämäki Into Seinäjoki Oy:stä nosti alustuksessaan esille julkisia yrityspalveluja ja niiden kehittämistarpeita. Perämäki totesi, että alueilla julkisia yrityspalveluja tarjoavat muun muassa kunnat/kaupunkien kehittämissyhtiöt, oppilaitokset sekä valtio. Perämäki korosti alustuksessaan em. toimijoiden yhteistyön merkitystä yrityspalvelujen toteuttamisessa. Nostoina myös hyvien käytäntöjen jakaminen, elinvoimakeskusuudistuksen onnistumisen tärkeys, jossa muun muassa alueellinen toimivalta ja läsnäolo ovat merkityksellisiä. TE-uudistuksen osalta Perämäki kiinnitti huomioita erityisesti siihen, että kyseessä uudistus, ei tehtävien siirto kunnille sekä elinkeinopuolen roolin tärkeyden kokonaisuudessa. Toteutuksessa tulisi kiinnittää huomioita työllisyys- ja yrityspalvelujen yhteistyöhön sekä yksityisten rekrytointiyritysten rooliin.

Liedon kaupunginjohtaja Mika Ingi toi alustuksessaan esille Liedon kaupungin yrittäjämäisyyden ja dynaamisuuden. Ingi esitteli myös Liedon Innovaatiokampus -toimintamallia sekä myös sen verkostosolujen toimintaa. Lisäksi Ingi nosti esiin TE-2024 -uudistukseen huomioita ja evästyksiä. Ingi korosti, että ohjauksen tulee olla joustavaa ja että

tehokas yhteistyö työllisyyden hoidon ja yrityksiä palvelevan rekrytoinnin välillä on ratkaisu kohoaviin kustannuksiin.

Yhteisessä keskustelussa nousi esille, että aluehallinto- ja TE-palvelu –uudistusten myötä kunnissa tulee panostaa laadukkaisiin elinkeinopalveluihin ja säilyttää palvelukyky. Kiinnitettiin huomiota myös siihen, että työn ja tekijöiden kohtaannon edistämiseen on panostettava määrätietoisesti, huomioiden osaaminen, maantieteellinen sijainti ja kannusteet. Lisäksi nostettiin esiin Elinvoimakeskusten ja Business Finlandin hyvän ja tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön merkityksen aluehallintouudistusvalmistelussa ja toimintojen rakentamisessa sekä Finnveran osalta asiakastarpeiden tunnistamisen ja hyvän ja asiantuntevan asiakasohjauksen tärkeä merkitys myös jatkossa elinvoimakeskusuudistusta valmisteltaessa ja toimeenpantaessa.

7. Seuraava kokous

Neuvottelukunnan seuraava kokous on 27.11.2024, aiheena kasvuyrittäjyys.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.10.